

Logica 2016

V klášteře v Hejnicích se uskutečnila, jako každý rok v červnu, tentokrát od 20. do 24., konference *Logica*. Vzhledem k tomu, že šlo o jubilejní třicátý ročník, věnovala většina přednášejících, kteří jsou zde pravidelnými nebo alespoň častějšími hosty, kromě svých odborných témat pár slov i této již tradiční konferenci samotné a připomněla některé své zážitky s ní. Na úvod Vít Puncochář účastníkům promítl také krátké video (připravené dcerou Vladimíra Svobody) shrnující dlouhou historii setkávání logiků v Hejnicích a v chodbách kolem dvora byla k zhlédnutí i malá výstava, připomínající minulé ročníky jak upomínkovými předměty, jako např. konferenčními tričky, poznámkovými sešitky nebo propiskami, tak také fotografiemi zachycujícími logičky a logiky při vědeckém i společenském využití.

Jako tradičně přinesl program pestrou paletu témat zajímavých jak pro matematiky, tak pro spíše filosoficky orientované logiky, a to jak v rámci přednášek, tak v rámci následující oficiálních i neoficiálních diskusí. Přednášek bylo velmi mnoho, vyzdvihneme nejprve ty, s nimiž vystoupili čtyři zvaní akademici.

Konferenci otevřela Sara Negriová, která se zabývá modálními logikami. Po krátkém nastínění historie modálních logik a přiblížení možností jejich aplikace napříč rozličnými obory poukázala na plodnost studia také těch systémů, které postrádají standardní pravidlo necesitace a axiom K. Představila některé z těchto nestandardních logik

a výsledky, kterých v této oblasti, z velké části zásluhou samotné Sary Negriové, bylo doposud dosaženo.

Kit Fine nabídl přehled své vlastní sémantiky deontických logik a logik příkazů, založené na pojmu skutečnosti, která činí danou výpověď pravdivou (truth-maker semantics). Za zmínku stojí také to, že Ansten Klev ve svém příspěvku přinesl srovnání právě tohoto Finova přístupu s teorií Per Martin-Löfa.

Neil Tennant představil svou vlastní logiku, kterou již léta zkoumá a nazývá ji „core logic“ (tedy jakousi ústřední, „jádrovou“ logikou). Tento systém prezentoval z perspektivy teorie důkazů, přičemž vyzdvihoval především význam toho, v jaké konkrétní podobě přijmeme pravidlo řezu. Poukázal zejména na vlastnosti své logiky, které podle jeho názoru umožňují lépe vystihovat matematické vyvozování než např. klasická, intuicionistická nebo relevantní logika. V jistém smyslu lze podle Tennanta říci, že „core logic“ kombinuje přednosti všech těchto logik.

Nick Smith se zamýšlel nad základy standardní sémantiky, jež vycházejí z analýzy pojmu pravdy Alfreda Tarského. Toto pojetí napadal jako neadekvátní, přičemž především poukazoval na nepřirozenost používání volných proměnných. Jakožto vhodnější alternativu nabízel substituční analýzu, kterou hájil např. W. V. O. Quine.

Další přednášející z mnoha koutů světa, mezi nimiž se sluší vyzdvihnout

především velmi slavného průkopníka zkoumání substrukturálních logik Michaela Dunna, se věnovali přístupům k sémantickým paradoxům (Lionel Shapiro např. zpochybňoval rozdělení přístupů k paradoxům na substrukturální a strukturální), teorii důkazů (mnozí navazovali na příspěvek Sary Negriové, zatímco Ulf Hlobil naproti tomu dal nahlédnout do svého zkoumání gentzenovských kalkulů odpovídajících vlivné filosofii logického expresivismu),

epistemickým logikám, filosofickým snahám o vymezení logických konstant nebo obecně porovnání různých logik co do jejich adekvátnosti – a dalším tématům.

Společenský program zahrnoval jak horské túry nebo kratší procházky po okolí, tak také klasické posezení s občerstvením, již tradičně – stejně jako celá konference – sponzorované pivovarem Bernard.

Pavel Arazim